

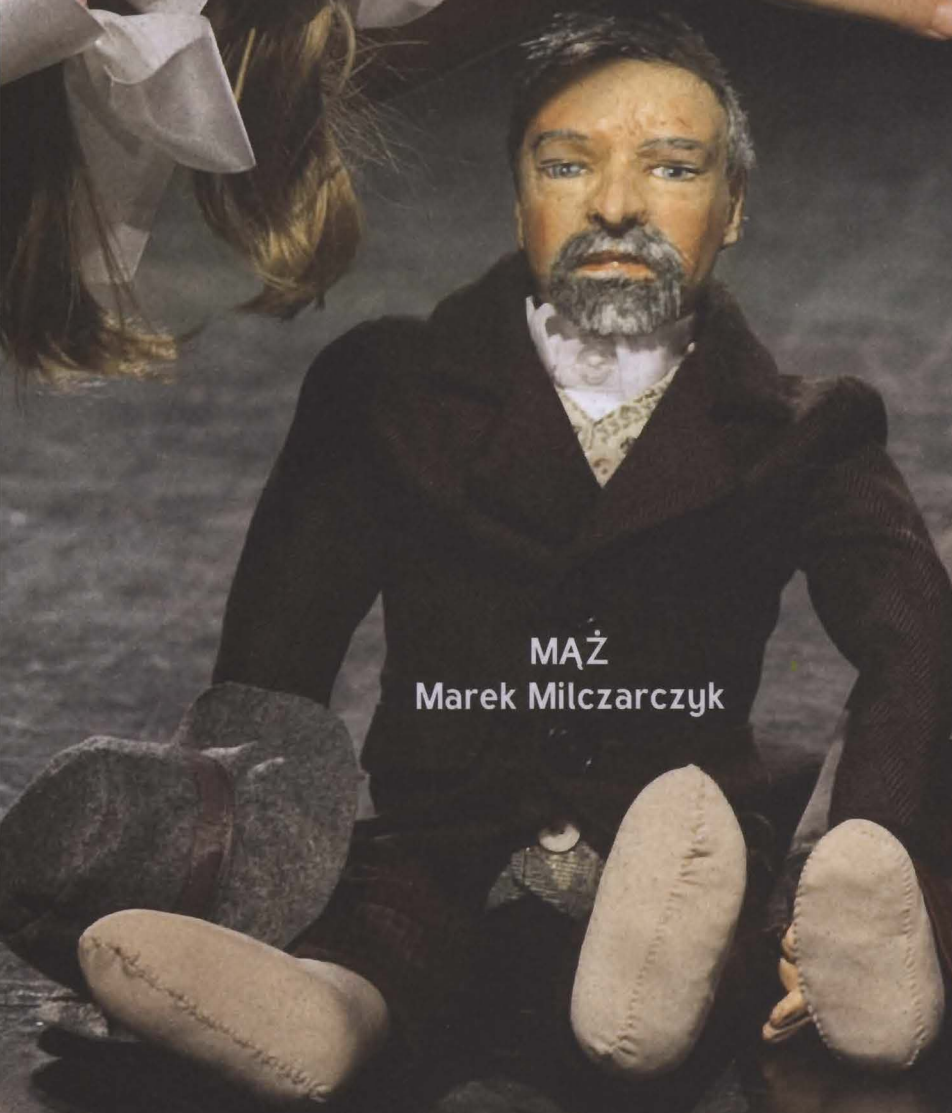
GABRIELA ZAPOLSKA
ICH CZWORO
tragedia ludzi głupich

PANNA MANIA
Matylda Podfilipska

ŻONA
Maria Kierzkowska

MAŻ
Marek Milczarczyk

REŻYSERIA: Karina Piwowarska

SCENOGRAFIA I KOSTIUMY: Katarzyna Paciorek

MUZYKA: Bartosz Chajdecki

WYKONANIE LALEK: Barbara Poczwardowska

ASYSTENT REŻYSERA: Michał Marek Ubysz

INSPICJENT-SUFLER: Janina Sachwanowicz-Niakas

FEDYCKI
Michał Marek Ubysz

PREMIERA: 7 maja 2011 roku

WDOWA
Wanda Ślęzak (gościnnie)

oraz
DZIECKO
Pola Korecka/Anna Lorek

Wszyscy jesteśmy dziećmi źle wychowanymi. Rodzimy się i wznosimy w podobnych, domowych scenografiach, w układzie rodzinnym, zdani na emocje i obyczaje, które przyszło nam oglądać od najmłodszych lat. Wszystko to wyświetla się w czterech ścianach naszych domów, stwarza wokół całkiem wiarygodny obraz, w który wierzy się jak w jedyny i prawdziwy, ponieważ tylko taki został nam zaprezentowany, tylko ten jest nam znany. Utrwalił się, na nieszczęście, w naszych umysłach w sztywną matrycę – zastępną i teraz niby ciasne ramy i pierścienie uciska nasz mózg, warunkuje, przesłania prawdę. Jakby ktoś wytapetował wokół nas pejzaż obyczajami społecznymi, kulturowymi, religijnymi i manierami; ubrał nas w za ciasne buty i dobrał nam kostiumy, zmuszając do ról, pód, poruszeń. Doroślejmy, wyrastamy z dziecięcych ubrań, zmieniamy mieszkania, zmieniamy epoki; zmienia się moda, zmienia się język. Wydaje się więc, że powinniśmy widzieć szerzej i głębiej. Skąd dowiedzieć się, jak domyśleć się, że ściany wokół nas to jedynie papierowa dekoracja, którą tak łatwo przebić ręką; że krępującą suknię i ciasny gorset można zedrzyć jednym gestem. Niewiedza jest wygodniejsza. Łatwiej jest śnić życie, być marionetką w cudzych rękach – pierwszego lepszego męża, pierwszej lepszej żony – bez wiedzy, bez odpowiedzialności, bez wolności, z brakiem dyktansu, w braku miłości.

W tej parszywej, diabelskiej sytuacji, mechanicznie, bez przygotowania, powołujemy do życia kolejne pokolenia ślepych niewolników – rodzimy dzieci. Czego sami – my, niekochane dzieci – możemy je nauczyć, jakim wzorcem jesteśmy, co wskażemy im swymi skrępowanymi rękami i dokąd dojdziemy na naszych związanych nogach, co zobaczymy niewidzącymi oczami, nieczującymi sercami?

Karina Piwowarska

Punktem wyjścia do aranżacji przestrzeni był syndrom białej kartki, która stwarza wielkie możliwości do uruchomienia wyobraźni. Idąc tym tropem zbudowałam prosty, wpisujący się w konwencję przedstawienia świat. W kontrapunkcie do przestrzeni scenicznej zostały zaprojektowane kostiumy.

Katarzyna Paciorek

GABRIELA ZAPOLSKA (1857–1921)

Dramatopisarka, powieściopisarka, nowelistka, felietonistka. Przedstawicielka polskiego naturalizmu. Właściwie Maria Gabriela Janowska, z Korwin-Piotrowskich (inne pseudonimy: Józef Maskoff, Walery Tomicki). Pochodziła z zamożnej rodziny ziemiańskiej. Zmuszona przez rodzinę, wyszła za mąż za porucznika wojsk carskich, Konstantego Śnieżko-Błockiego, Niedobrane małżeństwo szybko rozpadło się. Zapolska zerwała wszelkie kontakty z rodziną i pozbawiona środków do życia, podjęła współpracę z „Gazetą Krakowską”. Jej żywiołem i wielką miłością było aktorstwo. Występowała w Krakowie, Lwowie, Poznaniu i w galicyjskich zespołach wędrownych. Niepowodzenia sceniczne skłoniły ją do wyjazdu do Paryża w celu doskonalenia swoich aktorskich umiejętności. Tam grywała drobne role w teatrykach bulwarowych, w Théâtre Libre Andre Antoine'a, a także w modernistycznym Théâtre de l'Oeuvre. Po powrocie do Krakowa występowała m.in. w teatrach Krakowa i Lwowa, ale równocześnie pisała felietony, powieści, nowele i sztuki teatralne. Z powodu zatargów z dyrektorami teatrów musiała zrezygnować ze sceny. W 1902 r. założyła w Krakowie szkołę teatralną. Wyszła ponownie za mąż za malarza Stanisława Janowskiego i przeniosiła się do Lwowa (powtórne małżeństwo też rozpadło się wkrótce). Wraz z mężem zorganizowała wędrowny zespół aktorski, który jako Teatr Gabrieli Zapolskiej objeżdżał Galicję (1907–1908). W latach 1912–1913 była kierownikiem literackim Teatru Premier.

Jako felietonistka i krytyk teatralny współpracowała z „Gazetą Krakowską”, „Słowem Polskim”, „Nową Reformą”, „Ilustracją Polską” i „Wiekiem Nowym”. Debiutowała opowiadaniem „Jeden dzień z życia róży” („Gazeta Krakowska”, 1881). Wiele jej wczesnych utworów ukazało się w odcinkach w prasie (głównie w „Przeglądzie Tygodniowym”). Podczas pobytu w Paryżu zderzyła się z twórczością najwybitniejszych przedstawicieli naturalizmu (Zola, Maupassant, Flaubert). Pod wpływem Emila Zoli opisywała fakty i zjawiska życia codziennego. Traktowała naturalizm jako kierunek, który ukazuje „nagą prawdę życia”. Była przekonana o społecznej służbie literatury i z zaangażowaniem walczyła z obtudną moralnością mieszczańską. Ukazywała życie we wszystkich jego najbardziej drażliwych i ponurych przejawach, brała w obronę najstarszych i najbiedniejszych. Poczynając od debiutu, utwory Zapolskiej były przedmiotem ostrych polemik, prowokowały oburzenie i gwałtowne ataki krytyki konserwatywnej. Oskarżano ją o niemoralność, zajmowanie się wyłącznie problematyką płci, eksponowanie problemów ciała, epatowanie brudami życia i poruszanie tematów tabu.

Do jej najbardziej znanych utworów prozatorskich należą: „Małaszka”, „Menażeria ludzka”, „Kaśka Kariatyda”, „Sezonowa miłość”, „Córka Tuśki”, „O czym się nie mówi”, „O czym się nawet myśleć nie chce”. Największą wartość w twórczości dramatycznej Zapolskiej mają, m.in.: „Żabusia”, „Małka Szwarcenkopf”, „Ich czworo”, „Moralność pani Dulskiej”, „Panna Maliczewska”, „Skiz”.

Dyrektor naczelny – Jadwiga Oleradzka
Dyrektor artystyczny – Iwona Kempa
Zastępca dyrektora – Andrzej Churski
Kierownik literacki – Beata Banasik

Teatr im. Wilama Horzycy
Plac Teatralny 1
87-100 Toruń

telefony: 56/622-52-22, 622-12-45 (sekr.), 622-50-21, 622-50-22 (centr.)

fax: 56/622-37-17

e-mail: sekretariathorzycy@teatr.torun.pl

www.teatr.torun.pl

Działalność Teatru im. Wilama Horzycy finansowana jest przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Zespół techniczny:

kierownik techniczny – Vassil Moskov

brygadier sceny – Robert Nowak

światło – Alojzy Koźlikowski

dźwięk – Dariusz Rutkowski

garderobiane – Anna Krajewska, Teresa Kończykowska

prace plastyczno-malarskie – Lech Zakrzewski

fryzjerka – Elżbieta Gnutek

rekwizytor – Jerzy Jędrzejewski

kierownicy pracowni:

krawieckiej – Ryszarda Hajdukiewicz

elektrycznej – Waldemar Boruń

plastycznej i rekwizytorni – Barbara Poczwardowska

brygadier pracowni akustycznej – Tomasz Baranowski

mistrz pracowni stolarskiej – Józef Cendrowski

prace farbiarskie – Brygida Szuluk

Biuro Obsługi Widzów czynne od poniedziałku do piątku w godzinach: 9:00–16:00,

w soboty 10:00–14:00

telefony: 56/622-55-97, 654-90-74, 622-55-66

fax: 56/657-55-49

e-mail: bow@teatr.torun.pl

Kasa biletowa czynna od wtorku do soboty w godzinach: 10:00–14:00 i 15:00–19:00,

w niedziele 15:00–19:00

telefon: 56/622-30-70

Redakcja programu: Beata Banasik

Projekt: Nika Tarnowska

Zdjęcia: Wojtek Szabelski/freepress

ZE ZBIORÓW
Instytutu Teatralnego